

по начинъ à l'amiable“. Тѣ казватъ: „Ние виждаме, въ това дѣло има нѣщо, за което по-добре е да не се говори; желяемъ да се ликвидира; смѣтали сме, правила сме изчисленія и дохождаме до тая цифра.“

Българското правителство повдигна въ този случай другъ въпросъ чрезъ мое посрѣдничество, въпросъ, който не е билъ повдиганъ по-рано, нито по-сетне би могълъ да бѣде повдигнатъ — въпросътъ за плащанията, евентуално, на сумитѣ, за които бихме могли да бѣдемъ осѣдени. Защото специалниятъ арбитраженъ съдъ това не може да разисква, а може да го разисква нѣкаква друга международна юрисдикция. Въпросътъ е, да отнесемъ тѣзи суми къмъ общата цифра на репарациитѣ, които плащаме, и, следователно, правителствата да включатъ въ сумитѣ, които получаватъ по репарациитѣ, и тая сума. Следъ едно разискване, което се направи, разясни се, че въ действителностъ договорътъ за миръ (чл. 197) поставя тия плащания извънъ общата цифра на репарационнитѣ плащания. При това обяснение тѣ отказаха категорически да приематъ това предложение.

Имаше и други предложения, за да може евентуално да се ликвидира този споръ. Ние поставихме условие: да ви внесемъ не 6 милиона, а 2 милиона златни франка при известни улеснения въ плащането — да се взематъ или отъ общитѣ репарационни плащания или отъ секвестра въ Англия. И това не се прие. Едно лице бѣше приятелски посрѣдникъ между правителствата. Не желая да поменавамъ името му сега, предъ видъ неговото високо положение. То употрѣби всички усилия. Споредъ неговото впечатление ние щѣхме да дойдемъ до една спогодба, не на цифрата 6, защото и то намираше, че е висока, несправедлива, но на една друга цифра, да кажемъ 3—4 милиона франка — точно не може да се опредѣли, — безъ условията, които се поставяха за плащането. Обаче, въ това време започнаха известни сѣждения въ Народното събрание по друга една спогодба, която се склучи отъ българското правителство по друго дѣло въ арбитражното сѣдилище и се склучи предъ належащата опасностъ, сумата, на която ще бѣдемъ осѣдени, да бѣде чувствително много по-голѣма отъ оная, която можеше да бѣде достигната при една спогодба. И когато азъ напуснахъ Парижъ — а тамъ ставаха тия преговори — и отидохъ въ Лондонъ, получихъ съобщение, че тѣзи преговори не сѣ дали никакъвъ резултатъ. Азъ въ това време дойдохъ въ София, имахъ възможностъ да влѣза въ контактъ съ моитѣ другари и да докладвамъ по въпроса. Предъ видъ на това обстоятелство, че характерътъ на това дѣло е такъвъ, че съ него се експлоатира, дойдохме до убеждение, че единъ пѣтъ арбитражниятъ съдъ започналъ, нека най-после той намѣри тая висша справедливостъ,